

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

-

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Uudet kasvipohjaiset tuotteet, jotka ovat kasvava tuoteryhmä, ja myös potentiaalinen Suomen vientituote, tulisi tuottaa kotimaassa.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

Tuotannossa käytettäviin eläimiin luonnoksessa viitataan yleisluontoisesti mainitsemalla, että päätöksenteossa huomioitaisiin jatkossa eläinten lajityypillisen käyttäytymisen tarve ja riittävät tilat liikkumiseen. Luonnos ei tarkenna, mitä eläinteollisuuden tulisi tehdä lievittääkseen eläinten nykytuotannossa kokemaa kärsimystä. Nykylainsäädäntö sallii eläimille tuotetun tarpeellisen kärsimyksen ja eläinteollisuus rakentuukin eläinten systemaattiseen hyväksikäyttöön.

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Ruoka- ja maatalouspolitiikan huoltovarmuuden parantaminen vaatisi siirtymistä rehun tuonnista riippuvaisesta eläintuotannosta kasviperäiseen ruoantuotantoon.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

Eläintuotannosta peräisin olevat zoonoosit, kuten lintuinfluenssa ja sikainfluenssa, ovat merkittävä riski huoltovarmuudelle, ihmisten terveydelle sekä niin luonnonvaraisille kuin tuotannossa käytettäville eläimillekin. Kasvipohjainen ruokajärjestelmä vähentäisi eläintautiriskejä ja takaisi eläimille sekä ihmisille turvallisemman yhteiskunnan.

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

-

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

Ilmastonmuutoksen eteneminen vaatisi nopeita toimia eläintuotannon vähentämiseksi. Luonnoksessa ei edes mainita nautojen metaanipäästöjen merkitystä kasvihuonepäästöjen lähteenä eikä eläintuotannon vaatiman peltoalan aiheuttamaa kuormitusta luonnolle. Eläintuotanto on merkittävä luontokadon ja ilmastonmuutoksen kiihdyttäjä.

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

Runsas lihansyönti on vakava kansanterveydellinen ongelma, joka aiheuttaa mittavia terveydenhuollon kuluja, mutta luonnoksessa mainitaan ongelmiksi vain kansalaisten liiallinen suolan ja rasvan käyttö.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

Yllämainituista eläintuotantoon liittyvistä vakavista ongelmista huolimatta kasviproteiinin tuotantoon ja käyttöön panostamista ei luonnoksessa tuoda näiden ongelmien ratkaisuksi, vaikka luonnos sinänsä korostaa muutoshalukkuuden tarpeellisuutta. Luonnoksen taustatietolähteistä kuten THL:n “Kestävää terveyttä ruoasta - Suomalaiset ravitsemussuositukset 2024” tai Luonnonvarakeskuksen “Kasviproteiini kasvun tiellä: Tiekartta ruoan korkeampaan kasviproteiiniomavaraisuuteen” olisi ollut saatavilla relevanttia tietoa ruokastrategian pohjaksi. Jälkimmäinen julkaisu toteaa mm., että vuonna 2040 olisi mahdollista saada pelloilta väestön koko

proteiinitarvetta vastaava määrä kasviproteiinia. Ruokastrategialuonnos ei myöskään nosta esiin solumaatalouden tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Suomen eläinoikeusjuristit ry:n lausunto kokonaisuudessaan:

Maa- ja metsätalousministeriölle

7.10.2025

Viite: VN/27997/2023

Asia: Kansallinen ruokastrategia 2040

Suomen eläinoikeusjuristit ry kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Kansallinen ruokastrategialuonnos tavoittelee seuraavien viidentoista vuoden kuluessa sellaista tulevaisuutta, jossa ruoan tuotanto, jakelu ja kulutus olisivat hyväksi sekä ihmisille, eläimille että ympäristölle ja jossa mm. innovaatioilla ja uusilla teknologioilla olisi merkittävä rooli. Strategialuonnoksessa todetaan ruoka-alan toimintaympäristön olevan muutoksessa ja Suomen tavoittelevan maailman johtavan kestäväen ruokajärjestelmän kehittäjän roolia. Luonnoksessa ei kuitenkaan ole rohkeaa uudistumisen pohjavirettä eikä muutosten vaatimaa uudenlaista näkemystä ruokajärjestelmään, vaan se noudattelee pitkälti perinteisen ruokajärjestelmän suuntaviivoja.

Strategialuonnos keskittyy perinteiseen ruokajärjestelmään, jossa eläintuotannolla on keskeinen rooli. Näin siitä huolimatta, että nopeasti etenevä ilmastonmuutos, epävarma maailmantilanne, eläintuotannossa kärsivät eläimet ja lihansyönnin vakavat kansanterveydelliset ongelmat olisi tullut nostaa keskeisiksi teemoiksi. Ilmastonmuutoksen eteneminen vaatisi nopeita toimia eläintuotannon vähentämiseksi. Luonnoksessa ei edes mainita nautojen metaanipäästöjen merkitystä kasvihuonepäästöjen lähteenä eikä eläintuotannon vaatiman peltoalan aiheuttamaa kuormitusta luonnolle. Eläintuotanto on merkittävä luontokadon ja ilmastonmuutoksen kiihdyttäjä.

Ruoka- ja maatalouspolitiikan huoltovarmuuden parantaminen vaatisi siirtymistä rehun tuonnista riippuvaisesta eläintuotannosta kasviperäiseen ruoantuotantoon.

Tuotannossa käytettäviin eläimiin luonnoksessa viitataan yleisluontoisesti mainitsemalla, että päätöksenteossa huomioitaisiin jatkossa eläinten lajityypillisen käyttäytymisen tarve ja riittävät tilat liikkumiseen. Luonnos ei tarkenna, mitä eläinteollisuuden tulisi tehdä lievittääkseen eläinten nykytuotannossa kokemaa kärsimystä. Nykylainsäädäntö sallii eläimille tuotetun tarpeellisen kärsimyksen ja eläinteollisuus rakentuukin eläinten systemaattiseen hyväksikäyttöön.

Runsas lihansyönti on vakava kansanterveydellinen ongelma, joka aiheuttaa mittavia terveydenhuollon kuluja, mutta luonnoksessa mainitaan ongelmiksi vain kansalaisten liiallinen suolan ja rasvan käyttö.

Lisäksi eläintuotannosta peräisin olevat zoonoosit, kuten lintuinfluenssa ja sikainfluenssa, ovat merkittävä riski huoltovarmuudelle, ihmisten terveydelle sekä niin luonnonvaraisille kuin tuotannossa käytettäville eläimillekin. Kasvipohjainen ruokajärjestelmä vähentäisi eläintautiriskejä ja takaisi eläimille sekä ihmisille turvallisemman yhteiskunnan.

Yllämainituista eläintuotantoon liittyvistä vakavista ongelmista huolimatta kasviproteiinin tuotantoon ja käyttöön panostamista ei luonnoksessa tuoda näiden ongelmien ratkaisuksi, vaikka luonnos sinänsä korostaa muutoshalukkuuden tarpeellisuutta. Luonnoksen taustatietolähteistä kuten THL:n “Kestävää terveyttä ruoasta - Suomalaiset ravitsemussuositukset 2024” tai Luonnonvarakeskuksen “Kasviproteiini kasvun tiellä: Tiekartta ruoan korkeampaan kasviproteiiniomavaraisuuteen” olisi ollut saatavilla relevanttia tietoa ruokastrategian pohjaksi. Jälkimmäinen julkaisu toteaa mm., että vuonna 2040 olisi mahdollista saada pelloilta väestön koko proteiinitarvetta vastaava määrä kasviproteiinia. Samoin uudet kasvipohjaiset tuotteet, jotka ovat kasvava tuoteryhmä, ja myös potentiaalinen Suomen vientituote, tulisi tuottaa kotimaassa. Ruokastrategialuonnos ei myöskään nosta esiin solumaatalouden tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Luonnos ruokastrategiaksi vuoteen 2040 pitäytyy näkemyksessä, että ruokajärjestelmä tulisi tulevaisuudessakin perustumaan pääosin nykyisen kaltaiseen ruokajärjestelmään ja eläintuotantoon. Näin ollen Suomen eläinoikeusjuristit katsoo, että luonnos on tulevaisuuteen luodatessaan kestävämmällä pohjalla ottaen huomioon eläinteollisuuden aiheuttamat kärsimykset tuotannossa käytettäville eläimille, ekokriisin, huoltovarmuuden turvaamisen tarpeen sekä kansanterveyden ongelmat.

Venla Mathlein

Hallituksen puheenjohtaja

Tarja Heinilä

Hallituksen jäsen

Olivia Palenius

Hallituksen varajäsen

Turkki Anna
Suomen eläinoikeusjuristit ry